

Ministrės Pirmininkės I.Šimonytės kalba Regionų forume

2021-09-07

Vilnius

Jūsų Ekscelencija Prezidente, gerbiamieji merai, forumo dalyviai, šiandien regionų forumo pirmojoje dalyje vyko diskusija apie Lietuvos žaliąjį kursą. Tai vienas pagrindinių šios Vyriausybės prioritetų, kupinas ambicingų tikslų, įsipareigojimų ir svarbiausia – konkrečių priemonių jiems pasiekti. Mes jau žengėme žaliojo kurso kryptimi kartu su visomis Europos Sąjungos šalimis, patvirtindami tikslus iki 2030 ir 2050 m. bei nustatydami priemones, kurios skatina žmones keisti savo vartotojiškus įpročius, rinktis sąmoningesnį ir tvaresnį gyvenimo būdą.

Žinoma, svarbu ne tik sutarti dėl bendrų siekių ir pasirašyti reikiamus dokumentus bei deklaracijas, bet ir nuspręsti dėl konkrečių priemonių, kurias taikydami pasieksime užsibrėžtų tikslų. Todėl patvirtinome ambicingą Renovacijos strategiją bei Nacionalinę klimato kaitos darbotvarę iki 2050 m., kuriose numatyti konkretūs veiksmai dėl kvartalinės renovacijos, panaudojant atsinaujinančias medžiagas, išsaugant miestų biologinę įvairovę, ir konkretūs žemės ūkio, transporto, energetikos, pramonės perėjimo prie klimatui neutralios veiklos scenarijai. Taip pat neseniai Vyriausybė priėmė žiedinės ekonomikos paketą dėl vienkartinio plastiko atsisakymo. Tai reiškia, kad Lietuvoje bus daugiau perdirbamų produktų ir sumažės aplinkos taršos.

Lietuvos žaliasis kursas tiesiogiai susijęs su regionų gaivinimu bei savivaldybių veikla. To pavyzdys – Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė „Naujos kartos Lietuva“. Šios priemonės investicijos sinergiškai paveiks ne tik konkretų sektorių, kuriam yra skirtos, bet ir kitus sektorius, kaip antai švietimo įstaigų renovacija panaudojant atsinaujinančius išteklius bei integruojant skaitmeninimo priemones. Rezultatas, kurio siekiame, – tikslingos investicijos Lietuvoje, stipresnės ir savarankiškesnės savivaldybės, efektyvus ir modernus švietimo sektorius.

Visi šie priimti sprendimai ir būsimos politikos vykdymo priemonės, tokios kaip bendras viešojo transporto bilietas, Tūkstantmečio mokyklų programa, sveikatos

apsaugos reforma, darnaus judumo indeksas ir kitos, tiesiogiai liečia savivaldybes. Tad savivaldybės bus vis labiau įtraukiamos į sprendimų priėmimą ir įgyvendinimą.

Pastaruoju metu daug diskutuojama apie savivaldybių savarankiškumo stiprinimą. Mokesčių dalies delegavimas savivaldybėms, savarankiškas mokesčių nustatymas, skolinimosi limitų peržiūra, itin svarbūs savivaldybių gyvybingumui ir finansiniam pajėgumui užtikrinti. Akivaizdu, kad savivaldybių savarankiškumas tiesiogiai priklauso nuo to, kokiomis lėšomis jos galės disponuoti. Daugiau lėšų reiškia ir daugiau atsakomybės, planuojant investicijas, efektyviai jas įgyvendinant, prisiimant atsakomybę už savo sprendimus, investicijų atsiperkamumą, laikantis fiskalinės drausmės.

Konkretus žingsnis šia kryptimi – atgaivinus Dvišalės komisijos veiklą, partnerystės pagrindais sukūrėme dialogą tarp Vyriausybės ir savivaldybių, kuris jau davė rezultatų – pavyko susitarti dėl savivaldybių finansinio pajėgumo veiksmų plano pagal absoliučią daugumą Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijų Lietuvai. Įgyvendinus šias rekomendacijas, padidės savivaldybių finansinis pajėgumas ir regionų patrauklumas, investicijų planavimas taps efektyvesnis ir savivaldybės įgis daugiau galios ir atsakomybės.

Kitas svarbus žingsnis – tai aiškus funkcijų žemėtvarkos srityje pasidalijimas, kuris leistų apibrėžti savivaldybių teises ir atsakomybę šioje srityje.

Suprantame, kad tiek finansiniam, tiek funkciniam savivaldybių stiprinimui reikia didesnio pasitikėjimo šiame lygmenyje priimamais sprendimais. Neabejoju, kad atrasime politinės valios tokiai valdžios decentralizacijai.

Tampame bendražygiais ir švietimo srityje. Labai vertinu, kad tariantis su Lietuvos savivaldybių asociacija buvo pasirašyti du svarbūs švietimo dokumentai: Susitarimas dėl Lietuvos švietimo politikos ir bendras švietimo, mokslo ir sporto ministrės, Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidento, vaiko teisių apsaugos kontrolierės, nevyriausybinių organizacijų bei mokyklų asociacijų, pedagogų profesinių sąjungų, mokinių, jų tėvų atstovų kreipimasis į švietimo bendruomenę, kokių principų laikomės, kad ugdytas klasėse nenutrūktų.

Dėkoju už kvietimą dalyvauti šiame forume, sveikinu jo dalyvius ir linkiu konstruktyvios diskusijos. Iki kito susitikimo.